

Nr 125.

Ankom till riksdagens kansli den 8 maj 1931 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förstärkning av hyresbidragen till vissa beställningshavare av manskapsgrad vid försvarsväsendet.

(1:a avd.)

Uti en till riksdagen avlåten, den 26 februari 1931 dagtecknad proposition (nr 127), vilken hänvisats till statsutskottets förberedande behandling, har Kungl. Maj:t under återopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag föreslagit riksdagen dels besluta, att å hyresbidragen till vissa beställningshavare av manskapsgrad vid försvarsväsendet skall under budgetåret 1931/1932 utgå tillfällig förstärkning enligt av departementschefen i statsrådsprotokollet angivna grunder; dels medgiva, att kostnaderna för förstärkning av hyresbidragen må bestridas från vederbörande under fjärde huvudtiteln uppförda anslag till personalens avlöning.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till återopade statsrådsprotokollet.

Departementschefen har inledningsvis anfört följande:

»För fast anställt manskap vid försvarsväsendet gäller enligt avlöningsreglementet den 11 maj 1928 en löneplan, som — i motsats till de för nyreglerade förvaltningsområden i allmänhet fastställda löneplanerna — icke gör åtskillnad i lönehänseende mellan billiga och dyra orter utan upptager enhetliga lönebelopp för hela landet. Anledningen härtill torde vara, att manskap, som av kronan in natura tillhandahålles fullständigt underhåll, innefattande bland annat kasernförläggning, förplägnad och beklädnad, i stort sett ansetts vara oberoende av de allmänna levnadskostnadernas storlek på olika förläggningssorter. Berörda avlöningsreglementes 11 § innehåller emellertid den bestämmelsen, att furir och korpral vid armén eller flygvapnet, så ock flaggkorpral, korpral (högbåtsman) samt till 1. klass sjöman eller 1. klass kustartillerist uppflyttad menig vid marinen äger, därest han innehar en beräknad tjänstetid av minst 72 månader samt antingen är gift eller ock varit gift och fortfarande har minderårigt barn hos sig, åtnjuta årligt hyresbidrag med 252 kronor å förläggningssort, tillhörande endera av ortsgrupperna A, B och C, 288 kronor å förläggningssort, tillhörande endera

av ortsgrupperna D, E och F, samt 324 kronor å förläggningssort, tillhörande ortgruppen G. Å dessa belopp utgår dyrtidstillägg enligt de för fast anställt manskap vid armén och marinen m. fl. stadgade grunder.

I fråga om hyresbidragen har sålunda genomförts viss differentiering efter dyrort, ehuru skillnaden mellan en var av de tre ersättningsklasserna inskränker sig till 36 kronor.

Erinras må, hurusom i proposition nr 125 till innevarande års riksdag förslag framlagts om beredande av provisoriskt dyrortstillägg åt vissa statens befattningshavare på de orter, där levnadsförhållandena ställa sig dyrast. Förslaget omfattar dock icke fast anställt manskap vid försvarsväsendet, vilket, såsom jag nyss framhöll, sammanhänger därmed, att manskapslönerna utgå med samma belopp, oberoende av förläggningssortens placering i högre eller lägre dyrortsgrupp. Det synes dock i detta sammanhang böra övervägas, huruvida icke en förstärkning av de förut omförmälda hyresbidragen borde komma till stånd beträffande beställningshavare, som äro förlagda till sådan ort, där provisoriskt dyrortstillägg föreslagits skola utgå. Bland militära förläggningssorter är endast Stockholm att hänföra till ifrågavarande grupp av dyrorter.»

Departementschefen har härefter framhållit, att 1930 års militäravlönings-sakkunniga i sitt den 10 december 1930 avgivna betänkande med förslag till militärt avlöningsreglemente m. m. verkställt en utredning angående hyresbidragen och därvid kommit till ett resultat, som bestyrkte departementschefens uppfattning, att en höjning av det i Stockholm utgående ersättningsbeloppet vore av behovet i hög grad påkallat.

Efter att hava redogjort för vad nämnda sakkunniga i denna fråga anfört ävensom för innehållet i en av försvarsväsendets underbefälsförbunds styrelse i skrivelse till Kungl. Maj:t den 29 januari 1931 gjord framställning om ändrade grunder för beräkning av hyresbidrag och därå belöpande dyrtidstillägg har departementschefen gjort följande uttalande:

»Om jag än icke anser tidpunkten vara inne att nu fatta ställning till 1930 års militäravlönings-sakkunnigas förslag med avseende å hyresbidragens lämpliga storlek och ej heller att företaga genomgripande principiella ändringar i de allmänna grunder, efter vilka ersättningsbeloppen utgå till olika beställningshavare, synes mig dock starka skäl tala för att bereda förut omförmälda gifta beställningshavare av manskapsklass, som hava Stockholm såsom förläggningssort, en lättnad i deras hyresbörda genom tillfällig förstärkning av hyresbidragen. De i militäravlönings-sakkunnigas betänkande framlagda siffrorna visa nämligen tydligt, att huvudstaden med avseende å hyrorna står i en absolut särklass. I propositionen angående provisoriskt dyrortstillägg har också framhållits, att vad som främst bidragit till att pressa upp levnadskostnaderna i Stockholm varit den kraftiga stegring, som bostadshyrorna undergått.

För att icke föregripa den slutliga prövningen av frågan om bidragsbeloppens lämpliga storlek anser jag, att höjningen bör stanna vid ett belopp av 120 kronor, varigenom bidraget skulle komma att belöpa till 444 kronor om året i stället för nu utgående 324 kronor.

Kostnaderna för genomförande av detta förslag, vilka beräknats till i runt tal 20,000 kronor, torde med hänsyn till önskvärdheten av enkelhet och minsta omgång vid bokföringen ävensom till beloppets förhållandevis ringa storlek bära, i likhet med de i förberörda avlöningsreglemente den 11 maj 1928 fastställda hyresbidragen, bestridas från vederbörande avlöningsanslag.»

Kungl. Maj:ts förevarande förslag har icke givit utskottet anledning till annan erinran, än att här ifrågavarande förmån icke må utgå till annan personal än sådan, som åtnjuter avlöning enligt avlöningsreglementet för fast anställt manskap vid försvarsväsendet den 11 maj 1928 (nr 128).

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må

a) besluta, att å hyresbidragen till vissa beställningshavare av manskapsgrad vid försvarsväsendet skall under budgetåret 1931/1932 utgå tillfällig förstärkning enligt ovan angivna grunder;

b) medgiva, att kostnaderna för förstärkning av hyresbidragen må bestridas från vederbörande under fjärde huvud titeln uppförda anslag till personalens avlöning.

Stockholm den 8 maj 1931.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: Se under utlåtandet nr 123.